

Stručni rad

PREVENCIJA RANOG NAPUŠTANJA ŠKOLOVANJA

Gordana Popović, mag.educ.paed.

Tehnička škola i prirodoslovna gimnazija Ruđera Boškovića

Sažetak

Rano napuštanje školovanja jedan je od ključnih izazova suvremenih obrazovnih sustava zbog dugoročnih posljedica koje ima na zapošljavanje, socijalnu uključenost i kvalitetu života pojedinca. Iako Republika Hrvatska bilježi nisku stopu ranog napuštanja školovanja u odnosu na prosjek Europske unije, iskustva iz školske prakse upućuju na potrebu sustavnog preventivnog djelovanja. U radu se prikazuje primjer dobre prakse usmjeren na prevenciju ranog napuštanja školovanja kroz jačanje školske klime, individualni pristup učenicima u riziku te profesionalno osnaživanje nastavnika. Naglašava se uloga škole kao važnog zaštitnog čimbenika u obrazovnom i osobnom razvoju učenika.

Ključne riječi: odustajanje od obrazovanja, zaštita, model uspješnog djelovanja, školska klima, individualni pristup

1. Uvod

Rano napuštanje školovanja odnosi se na mlade osobe koje prekidaju obrazovanje prije završetka srednjoškolskog obrazovanja i više nisu uključene u formalne oblike učenja ili osposobljavanja. Posljedice takvog prekida obrazovanja očituju se u povećanom riziku nezaposlenosti, socijalne isključenosti i siromaštva, ali i u smanjenim mogućnostima cjeloživotnog učenja.

Prema europskim pokazateljima, rano napuštanje školovanja predstavlja ozbiljan društveni i gospodarski izazov. Iako je stopa ranog napuštanja školovanja u Hrvatskoj znatno niža od europskog prosjeka, postoje skupine učenika koje su izložene povećanom riziku, što zahtijeva kontinuirano i planirano djelovanje škole.

2. Polazišta za razvoj primjera dobre prakse

Rano napuštanje školovanja najčešće je posljedica međudjelovanja različitih čimbenika – osobnih, obiteljskih, socijalnih, ekonomskih i obrazovnih. U školskoj praksi posebno su prepoznati učenici s učestalim izostancima, slabijim školskim uspjehom, smanjenom motivacijom za učenje te učenici iz nepovoljnih socioekonomskih okruženja.

Polazeći od navedenih činjenica, škola je razvila pristup usmjeren na ranu identifikaciju učenika u riziku te na stvaranje poticajnog školskog okruženja. Temeljna polazišta uključuju jačanje odnosa povjerenja, individualizaciju odgojno-obrazovnog rada i suradnju svih dionika odgojno-obrazovnog procesa.

2.1. Razvoj pozitivne školske klime

Središnje mjesto u preventivnom djelovanju ima razvoj pozitivne školske klime. Kroz razredne aktivnosti, radionice i razgovore potiče se međusobno uvažavanje, prihvaćanje različitosti i osjećaj pripadnosti školi. Posebna pozornost posvećena je stvaranju sigurnog okruženja u kojem se učenici osjećaju prihvaćeno i ohrabreno za aktivno sudjelovanje u nastavnom procesu.

2.2. Individualni pristup učenicima u riziku

Učenici s povećanim rizikom ranog napuštanja školovanja identificiraju se praćenjem obrazovnih postignuća, ponašanja i izostanaka. U suradnji razrednika, stručnih suradnika i roditelja izrađuju se individualizirani planovi podrške koji uključuju prilagodbe u poučavanju, dodatnu pomoć u učenju te dopunski rad s učenikom.

2.3. Primjena raznolikih metoda poučavanja

U nastavi se primjenjuju različite metode i strategije učenja s ciljem povećanja motivacije učenika za rad. Poseban naglasak stavljen je na aktivno učenje, timski rad i primjenu informacijsko-komunikacijske tehnologije. Takav pristup omogućuje veću uključenost učenika i povezivanje nastavnih sadržaja s iskustvima iz svakodnevnog života.

2.4. Profesionalno osnaživanje nastavnika

Kontinuirano stručno usavršavanje nastavnika usmjereno je na razvoj kompetencija za rad s učenicima u riziku, vrednovanje učenja i unapređenje razrednog ozračja. Kroz zajedničku refleksiju i razmjenu iskustava jača se profesionalna odgovornost nastavnika za prepoznavanje ranih znakova poteškoća u učenju i ponašanju te pravodobno djelovanje.

2.5. Suradnja s roditeljima i stručnim službama

Važan element prikazanog primjera dobre prakse jest sustavna suradnja s roditeljima i stručnim službama. Redovita komunikacija i partnerski odnos s roditeljima doprinose boljem razumijevanju potreba učenika i zajedničkom pronalaženju rješenja za teškoće koje mogu dovesti do prekida školovanja.

3. Zaključak

Prevenција ranog napuštanja školovanja zahtijeva dugoročan i sustavan pristup. Prikazani primjer dobre prakse pokazuje kako škola, kroz pozitivno školsko ozračje, individualni pristup učenicima i profesionalno osnaživanje nastavnika, može značajno smanjiti rizik ranog napuštanja školovanja. Iako škole ne mogu samostalno riješiti ovaj kompleksan problem, one imaju ključnu ulogu u stvaranju uvjeta koji učenicima omogućuju uspješan završetak obrazovanja.

4. Popis literature:

- [1.]European Commission. (2019). Education and Training Monitor 2019: Country analysis – Croatia. Luxembourg: Publications Office of the European Union.
- [2.]Eurostat. (2019). Early leavers from education and training.
- [3.]Ministarstvo znanosti i obrazovanja. (2019). Nacionalni program reformi – obrazovanje. Zagreb: MZO.
- [4.]OECD. (2018). Education at a Glance 2018: OECD Indicators. Paris: OECD Publishing.
- [5.]UNESCO. (2017). Reducing early school leaving: Key messages and policy support. Paris: UNESCO.
- [6.]Vijeće Europske unije. (2011). Preporuka Vijeća o politikama za smanjenje ranog napuštanja školovanja (2011/C 191/01).